

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 43Cob/56/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713214893
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 07. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Kmeťová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2017:6713214893.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Kmeťovej a z členiek senátu JUDr. Drahomíry Dibdiakovej a JUDr. Márie Jamriškovej PhD. v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o., Příkop 843/4, Zábrdovice, 602 00 Brno, proti žalovanej K. X., nar. XX.XX.XXXX, C.. XXX XX H., zast. JUDr. Lubomír Ivan, advokát, Dukelských hrdinov 22, 960 01 Zvolen, o zaplatenie zmenkovej sumy 344,50 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 9C/97/2013-172 zo dňa 24. júna 2016 takto

rozhodol:

I. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudok Okresného súdu Zvolen č. k. 9C/97/2013-172 zo dňa 24. júna 2016 v napadnutej časti prvej výrokovej vety mení tak, že návrh zamietá.

II. Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti tretej výrokovej vety potvrdzuje.

III. Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti štvrtej výrokovej vety mení tak, že žalovanej priznáva nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie v celom rozsahu.

IV. Žalovanej priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Zvolen napadnutým rozsudkom zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu 344,50 Eur spolu so 6% ročným úrokom špecifikovaným vo výroku, ďalej zmenkovú odmenu vo výške 1/3% zmenkovej sumy t. j. 5,10 Eur, všetko v pravidelných mesačných splátkach po 20,- Eur s tým, že prvá splátka bude splatná k poslednému dňu kalendárneho mesiaca, v ktorom bude doručený rozsudok a ďalšie splátky budú splatné vždy k poslednému dňu príslušného kalendárneho mesiaca pod stratou výhody splátok v prípade, že žalovaná nezaplatí čo i len jednu splátku riadne a včas (prvá výroková veta), konanie v časti o zaplatenie zmenkového úroku presahujúceho sadzbu 0,06% denne zastavil (druhá výroková veta), v prevyšujúcej časti návrh zamietol (tretia výroková veta), žalobcu zaviazal nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 55,66 Eur titulom trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu žalovanej do 3 dní od doručenia rozsudku (štvrtá výroková veta) a rozhodol, že vedľajšiemu účastníkovi právo na náhradu trov konania nepriznáva (piata výroková veta).

2. Podanou žalobou sa žalobca domáhal voči žalovanej zaplatenia zmenkovej sumy vo výške 344,50 Eur, zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zo súm podľa špecifikácie v návrhu, zaplatenia 6% ročného úroku zo súm podľa špecifikácie v návrhu, zaplatenia zmenkovej odmeny vo výške 1/3% zmenkovej sumy, t. j. 5,10 Eur. Žalobca podal návrh na príslušnom tlačive podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou, pohľadávku si uplatnil ako nárok zo zmenky vystavenej žalovanou dňa 19.02.2009, ktorú zmenku žalobca nadobudol ako indosatár v súlade s príslušnými ustanoveniami zák. č. 191/1950 Zb.

zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ) od pôvodného majiteľa zmenky, obchodnej spoločnosti POHOTOVOŠŤ, s. r. o. Súd podľa čl. 5 ods. 2 Nariadenia č. 861/2007/ES doručil žalovanej kópiu návrhu na uplatnenie pohľadávky spolu s vyplneným tlačivom „C“ na odpoveď a kópiou zmenky a vyzval ju na vyjadrenie k návrhu. Žalovanej bola zásielka doručená dňa 25.06.2014, žalovaná na toto tlačivo nereagovala.

3. Okresný súd rozhodol v tejto veci najprv rozsudkom č. k. 9C/97/2013-50 zo dňa 13.08.2014 tak, že návrh žalobcu v celom rozsahu zamietol. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací na odvolanie žalobcu uznesením č. k. 43Cob/550/2014-103 zo dňa 19.03.2015 uvedený rozsudok okresného súdu zo dňa 13. 08. 2014 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom vyslovil právny názor, podľa ktorého má okresný súd ďalej procesne postupovať v zmysle nariadenia č. 861/2007 a z hľadiska hmotného práva podľa príslušných ustanovení Zákona zmenkového a šekového s tým, že posúdenie kauzálneho vzťahu je pri indosovanej zmenke možné výlučne za splnenia podmienok uvedených v § 17 Zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový. Na základe právneho názoru vysloveného odvolacím súdom súd prvej inštancie pri novom rozhodnutí, ktoré vyhlásil podľa § 156 ods. 3 OSP bez pojednávania vychádzal z úpravy čl. I § 48 ods. 1, § 75, § 11 ods. 1 a § 17 ods. 1 Zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový, ako aj z § 39 Občianskeho zákonníka, pričom v konaní postupoval v súlade s nariadením č. 861/2007.

4. Zmenku predloženú v konaní žalobcom súd posúdil ako zmenku platnú, bola vystavená v súlade s príslušnou úpravou ZZŠ, pokiaľ však ide o v zmenke uvedenú úrokovú sadzbu 0,25% denne, čo predstavuje 91,25% ročne súd s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka považoval výšku úroku za neprimeranú a v rozpore s dobrými mravmi, preto úrokovú doložku posúdil ako neplatnú. Na tomto posúdení nič nemôže zmeniť skutočnosť, že žalobca vzal návrh späť v časti zmenkového úroku presahujúceho sadzbu 0,06% denne, nakoľko na základe absolútne neplatného právneho úkonu, v tomto prípade úrokovej doložky na zmenke, nie je možné priznať žiadne plnenie. V odôvodnení rozsudku súd ďalej uviedol, že v zmysle čl. I § 48 ods. 1 v spojení s § 77 ods. 1 Zmenkového zákona zostala žalobcovi možnosť postihom žiadať od žalovanej zmenkovú sumu, 6%-né úroky odo dňa splatnosti a odmenu vo výške 1/3% zmenkovej sumy. Súd preto zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu 344,50 Eur spolu so 6% ročným úrokom postupne z dlžných súm za príslušné obdobia, ako aj zo sumy 320,10 Eur od 11.07.2012 do zaplatenia a tiež zmenkovú odmenu vo výške 1/3% zmenkovej sumy, t. j. 5,10 Eur s tým, že prisúdenú sumu s poukazom na § 160 ods. 1 OSP vzhľadom na nepriaznivú finančnú a sociálnu situáciu žalovanej umožnil splácať v pravidelných mesačných splátkach. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 OSP na základe čiastočného úspechu, pričom vychádzal zo záveru, že žalobca bol v konaní úspešný v rozsahu 16,49% a neúspešný v rozsahu 83,51% (súd posúdil žalobcom požadované úroky v kapitalizovanom vyjadrení vo výške 135,29 Eur), žalovaná teda bola úspešnejšia o 67,02%, a preto má nárok na náhradu pomernej časti vynaložených trov konania v tomto rozsahu. O výške trov konania priznaných žalovanej rozhodol súd v súlade s príslušnými ustanoveniami vyhl. č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

5. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobca aj žalovaná. Žalobca podal odvolanie proti časti výroku rozsudku, ktorým súd návrh žalobcu na zaplatenie úrokov v rozsahu prevyšujúcom 0,06% zamietol a proti súvisiacemu výroku o trovách konania. Žalovaná podala odvolanie proti prvej výrokovej vete, ktorou bola zaviazaná na zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 344,50 Eur s príslušenstvom a proti nadväzujúcemu štvrtému výroku o náhrade trov konania.

6. Žalobca v odvolaní zdôraznil, že zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy, zmenku vystavila žalovaná a sadzba zmenkového úroku 0,25% denne jej bola v čase vystavenia zmenky známa a jednoznačne s ňou súhlasila. Žalobca preto považuje celý svoj nárok tak, ako bol uplatnený za dôvodný. Poukazoval tiež na svoje podanie z decembra 2015, ktorým zobral žalobu z časti späť, a to práve v časti zmenkového úroku, keď ho z dohodnutej sadzby 0,25% denne znížil na 0,06% denne. Žalobca je toho názoru, že po tomto späťvzati výšku sadzby dennému úroku nie je možné považovať za takú, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi, a preto súd mal tento úrok priznať žalobcovi. Poukazoval tiež na rozhodovaciu prax súdov SR, podľa ktorých úroky v rozsahu ako to žalobca požadoval, nie sú v rozpore s dobrými mravmi. Poukazoval tiež na doterajšiu rozhodovaciu prax Krajského súdu v Banskej Bystrici, konkrétne uznesenie sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21. 11. 2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne zhodnej veci žalobcu, a v ktorom odvolací súd uviedol, že záväzok zo zmenky ako z cenného papiera je priamy, bezpodmienečný, nesporný a abstraktný, zákon dáva dlžníkom z takejto zmenky len možnosť podať v súlade s § 17 ZZŠ námietky voči majiteľovi. Zdôraznil, že

v tomto prípade je žalobca majiteľom indosovanej zmenky, preto nie je dôvod na posudzovanie vzťahov medzi žalovanou a pôvodným majiteľom zmenky. Žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu.

7. Žalovaná v odvolaní namietala, že rozhodnutie súdu prvej inštancie pokiaľ ide o odôvodnenie je zmätočné a nezrozumiteľné, nie je možné z neho zistiť úvahy súdu prvého stupňa pri posudzovaní otázky aplikovania predpisov spotrebiteľského práva. Na úverovú zmluvu uzatvorenú medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou ako dlžníčkou dňa 19.02.2009 pod č. XXXXXXXX je potrebné aplikovať ust. Zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Žalovaná tvrdila, že žalobca vedome konal na úkor žalovanej ako dlžníka z indosovanej zmenky, keď pri nadobudnutí zmenky, na ktorej je uvedené číslo spotrebiteľskej zmluvy musel vedieť, že ide o zmenu na rad, ktorá v zásade v zmysle §17 Zák. č. 191/1950 Zb. zbavuje dlžníka možnosti uplatniť voči novému majiteľovi zmenky námietky. Žalovaná poukazovala aj na rozhodnutie samotného Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Cob/133/2015 zo dňa 12.05.2016, v ktorom okrem iného uviedol, že aj keď neplatnosť dohody o vyplnení zmenky nespôsobuje neplatnosť zmenky podľa ZZŠ, záväzok spotrebiteľa k založeniu zmenkovej obligácie je neplatný. Žalovaná navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v prvej výrokovej vete zrušil a vrátil na ďalšie konanie alebo aby ho zmenil tak, že žalobu žalobcu zamietne v celom rozsahu.

8. Žalobca sa k odvolaniu žalovanej vyjadril písomným podaním zo dňa 05.09.2016 a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Vo vyjadrení žalobca poukazoval na charakter zmenky ako abstraktného cenného papiera a na zákonné nároky, na ktoré má žalobca ako majiteľ zmenky, ktorá zodpovedá formálnym náležitostiam stanoveným v zák. č. 191/1950 Zb. nárok v zmysle príslušných ustanovení uvedeného zákona. Poukazoval tiež na doterajšiu rozhodovaciu prax Krajského súdu v Banskej Bystrici ako súdu odvolacieho, najmä uznesenie sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne podobnej veci žalobcu a vo vyjadrení k odvolaniu žalobca z tohto uznesenia krajského súdu citoval.

9. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, senát 43Cob vo svojej rozhodovacej činnosti v podobných veciach do 22. 12. 2015 vychádzal z platnej právnej úpravy Zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ) a z právneho názoru, že konanie v takýchto veciach je konaním o zaplatenie peňažného nároku vyplývajúceho zo zmenky, žalovaný má postavenie zmenkového dlžníka a pri indosovanej zmenky môže v konaní vznášať relevantné námietky týkajúce sa jeho vzťahu voči pôvodnému zmenkovému veriteľovi len v prípade, ak preukáže, že súčasný majiteľ zmenky pri nadobudnutí zmenky konal na škodu žalovaného ako dlžníka (§ 17 ZZŠ), ďalej že charakter zmenkového záväzku je prísne abstraktný a oddelený od zmluvného vzťahu, zmenka indosáciou stratila charakter zabezpečovacej zmenky (akou bola v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru žalovanému, ktorý na zabezpečenie záväzku z tohto úveru vystavil spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. zmenu) a stala sa zmenkou na platenie. Ak zmenu predloženú v obdobných veciach žalobcom súd vyhodnotil ako platnú, pretože spĺňala všetky zákonom stanovené náležitosti tzv. zmenky vlastnej, a žalovaný nevzniesol kvalifikované námietky v zmysle § 17 ZZŠ, súd vychádzal zo záveru, že žalovaný ako zmenkový dlžník je povinný zaplatiť žalobcovi ako majiteľovi zmenky zmenkovú sumu aj s príslušenstvom.

10. S účinnosťou od 22. 12. 2015 bol prijatý zák. č. 438/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len OSP) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, medzi inými aj Zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ).

11. V zmysle § 372y ods. 1 OSP v znení zák. č. 438/2015 Z.z., ak ods. 2 a 3 neustanovujú inak, na konania začaté pred dňom účinnosti tohto zákona sa použijú predpisy účinné odo dňa účinnosti tohto zákona.

12. Podľa čl. I § 17 Zák. č. 191/1950 Sb. v znení Zák. č. 438/2015 Z.z. kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Ak je žalovaný zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, možno majiteľovi robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom vždy.

13. Podľa čl. I § 17 ods. 2 Zák. č. 191/1950 Sb. v znení Zák. č. 438/2015 Z.z., v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky sa z úradnej povinnosti prihliadne na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa odseku 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

14. Najvyšší súd SR na spoločnom zasadnutí občiansko-právneho a obchodno-právneho kolégia dňa 20. 10. 2015 na návrh ministra spravodlivosti prijal v zmysle § 21 ods. 3 písm. b) a § 22 ods. 1 písm. b) Zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov zjednocovacie stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov podľa Nariadenia č. 861/2007 s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa. Spoločné zjednocovacie stanovisko bolo zverejnené pod č. 93 v zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 8/2015 (Stanoviská a rozhodnutia vo veciach občiansko-právnych a obchodno-právnych). Podľa čl. I stanoviska ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že: 1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou, či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex-offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ; 2. pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí, prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinností posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

15. Podľa čl. II spoločného stanoviska, ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

16. Podľa čl. III spoločného stanoviska, aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

17. Vyššie uvedený právny názor Krajského súdu Banská Bystrica, z ktorého vychádzal pri rozhodovaní o podobných veciach (išlo o nároky žalobcu zo zmienek vystavených dlžníkmi - spotrebiteľmi na zabezpečenie záväzkov z úverových zmlúv uzavretých s veriteľom POHOTOVOSŤ, s. r. o., ktoré zmenky žalobca nadobudol od spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o. indosáciou), sa opieral o právnu úpravu § 17 Zák. č. 191/1950 Zb. v znení platnom do 22.12.2015. Z vyššie uvedeného právneho názoru vychádzalo aj uznesenie tunajšieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 43Cob/550/2014-103 zo dňa 19. 03. 2015, ktorým odvolací súd zrušil pôvodný rozsudok okresného súdu v tejto veci (č. k. 9C/97/2013-50 zo dňa 13.08.2014), ktorým okresný súd návrh zamietol. S účinnosťou od 23.12.2015 však odvolací súd pri rozhodovaní v podobných veciach o nárokoch žalobcu zo zmienek nadobudnutých indosáciou od pôvodného veriteľa POHOTOVOSŤ, s. r. o. voči zmenkovým dlžníkom spotrebiteľom, vychádzal z novelizovanej úpravy § 17 ods. 1 a 2 Zák. č. 191/1950 Zb., v zmysle ktorej ak je žalovaným zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou je možné majiteľovi robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo aj k predošlým majiteľom vždy, pričom v takomto konaní súd z úradnej povinnosti prihliadne na skutočnosti odôvodňujúce námietky, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Odvolací súd vydal v tomto smere viacero rozhodnutí, v ktorých svoj odklon od pôvodného právneho názoru vysvetlil a odôvodnil, pričom išlo aj o rozhodnutia o odvolaní proti rozsudkom Okresného súdu Zvolen, preto sa odvolací súd domnieva, že sudcom Okresného súdu Zvolen musela byť táto skutočnosť známa. Napriek tomu však súd prvej inštancie pri rozhodovaní v tejto veci nezohľadnil novú právnu úpravu a rozhodol striktnie v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v uznesení č. k. 43Cob/550/2014-103 zo dňa 19.03.2015.

18. Z uvedeného dôvodu odvolací súd nariadil v tejto veci pojednávanie na 27.07.2017, na ktorom vec prejednal v neprítomnosti žalobcu, ktorý neúčast' na pojednávaní ospravedlnil a súhlasil s prejednaním a rozhodnutím v jeho neprítomnosti. Žalovaná na pojednávaní na odvolacom súde trvala na podanom odvolaní a navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne v

celom rozsahu. Odvolací súd po oboznámení sa s predloženým spisom dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal v tejto veci dostatočné dokazovanie pred tým, ako vyhlásil svoj prvý rozsudok v tejto veci, a to č. k. 9C/97/2013-50 zo dňa 13.08.2014, ktorým návrh žalobcu zamietol. Vykonal dokazovanie zmenkou predloženou žalobcom a ktorá bola vystavená vo Zvolene žalovanou dňa 19.02.2009, ďalej exekučným spisom vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 26Er/1203/2010 vedenom vo veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s. r. o. voči žalovanej ako povinnej na výkon rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu sp. zn. SR 06197/10 zo dňa 23.07.2010, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. zmenkovú sumu 1.884,49 Eur s príslušenstvom ako nároku zo zmenky (právoplatným rozhodnutím OS Zvolen bolo exekučné konanie zastavené), ako aj Zmluvou o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 19.02.2009 uzavretou medzi veriteľom POHOTOVOSTĚ, s. r. o. a žalovanou ako dlžníčkou vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré tvoria druhú stranu Zmluvy o úvere. Vyhodnotil, že Zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou, ktorú veriteľ pripravil písomne vopred ako zmluvu formulárovú, určenú vopred neurčenému počtu spotrebiteľov, ktorí obsah zmluvy (poskytnutie finančných prostriedkov) podstatným spôsobom neovplyvňujú, zmluvné podmienky sú vopred pripravené bez možnosti ich modifikácie. Poukázal aj na Dohodu o vyplnení zmenky obsiahnutú v bode 17 Všeobecných podmienok s tým, že zmenka vyplnená v zmysle tejto dohody je v rozpore s úpravou § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

19. Odvolací súd sa stotožňuje so skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie.

20. Zmenka predložená v tomto konaní žalobcom bola vystavená a žalovanou podpísaná ako zmenka zabezpečovacia k Zmluve o úvere uzavretej dňa 19.02.2009 medzi veriteľom Pohotovosť s.r.o. Bratislava a žalovanou ako dlžníčkou, na zmluve ako aj na zmenke je uvedené číslo zmluvy XXXXXXXX, zmenka bola vystavená a podpísaná v ten istý deň, ako zmluva o úvere, 19.02.2009. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že ide o tzv. blankozmenku, ktorá mala byť a zrejme aj veriteľom bola vyplnená v súlade s Dohodou o vyplnení zmenky (bod 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru). Zmenka bola vystavená na predtlačí pripravenej veriteľom Pohotovosť s.r.o. a okrem zákonom predpísaného textu „zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad Pohotovosť s.r.o. Bratislava“, bol na nej nepochybne vopred uvedený aj zmenkový úrok 0,25% denne, ďalej údaj o splatnosti veriteľovi Pohotovosť s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, ako aj ďalšie údaje „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Na zmenke je dopísaná zmenková suma 1.530,14 Eur a dátum začiatku úročenia 26.01.2010. Na zmenke sú pripravené v predtlačí aj údaje o ručiteľovi, v tejto časti však zmenka vyplnená nebola. Ako vystaviteľ je na zmenke uvedená žalovaná, ktorá zmenku aj podpísala. Podľa rubopisu na zmenke bola táto indosovaná na žalobcu, ktorý si v tomto konaní ako majiteľ zmenky uplatnil právo na zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 344,50 Eur aj s prísl., pričom okrem iného uviedol, že indosant predložil zmenku k zaplateniu a vystaviteľ, teda žalovaná doposiaľ zaplatila 1.185,64 Eur, ktorá bola započítaná na zmenkovú istinu.

21. Odvolaciemu súdu je z jeho rozhodovacej činnosti známe, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s. r. o., IČO: 358 075 98, Bratislava ako veriteľ poskytovala v minulosti, a aj v roku 2010 úvery fyzickým osobám - nepodnikateľom, tieto zmluvy o úvere uzatvárala ako formulárové zmluvy s predtlačenými VOP (všeobecné obchodné podmienky) na druhej strane, súčasťou VOP bola aj dohoda o vyplnení zmenky, pričom zmenku ako blankozmenku predkladala dlžníkom na podpis spolu s podpisom úverovej zmluvy. Následne POHOTOVOSTĚ, s. r. o. tieto zmenky indosovala (postúpila rubopisom) na žalobcu, ktorý si ako majiteľ zmeniek uplatnil práva voči zmenkovým dlžníkom a to podľa Nariadenia, na predpísanom tlačive A. Zmluvy o úvere, ktoré POHOTOVOSTĚ, s. r. o. uzatvárala, boli spotrebiteľskými zmluvami a vzťahovala sa na ne príslušná Európska a aj Slovenská legislatíva upravujúca takéto zmluvy.

22. Odvolací súd súhlasí so záverom okresného súdu, že zmluva o úvere uzavretá dňa 19.02.2009 pod č. XXXXXXXX medzi obchodnou spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s. r. o. ako veriteľom a žalovanou ako dlžníčkou je zmluvou spotrebiteľskou, a zmenka predložená v konaní žalobcom bola vystavená žalovanou práve v súvislosti so zabezpečením záväzku z tejto zmluvy o úvere.

23. Podľa § 52 ods. 1 Zák. č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

24. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

25. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

26. Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

27. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

28. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

29. Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

30. Podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Odplatu, podrobnosti o stanovení odplaty, kritériách jej stanovenia a najvyššiu prípustnú výšku odplaty ustanovuje vykonávací predpis.

31. Podľa § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom v čase uzavretia vyššie uvedenej Zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

32. Podľa § 4 ods. 7 Zák. č. 258/2001 Z.z., veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom.

33. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie v tejto veci vyplýva, že zmluva o úvere zo dňa 19.02.2009 uzavretá medzi veriteľom POHOTOVOSTĚ, s. r. o. a žalovanou neobsahovala povinné údaje takejto zmluvy v zmysle príslušných ustanovení zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (§ 4 ods. 2), keď neobsahovala úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky jej uplatňovania, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobie, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru a podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny, neobsahovala ani ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť vypočítanú na základe údajov platných v čase uzatvorenia

zmluvy o spotrebiteľskom úvere, keď mali byť tiež uvedené všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov. V zmysle § 4 ods. 3 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy sa preto spotrebiteľský úver poskytnutý na základe uvedenej zmluvy považuje za bezúročný a bez poplatkov.

34. Nakoľko však žalobca uplatňoval v tomto konaní výlučne nárok zo zmenky, odvolací súd postupujúc v súlade s cit. úpravou § 17 ods. 2 ZZŠ z úradnej povinnosti prihliadal najmä na všetky námietky, ktoré by žalovaná mohla uplatniť v súvislosti s dohodou o vyplňovacom práve k zmenke, na základe ktorej bola zmenka veriteľom vyplnená a následne indosovaná na žalobcu.

35. Dohoda o vyplnení zmenky je uvedená v bode 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú uvedené na rubovej strane zmluvy o úvere, VPP obsahujú celkom 20 bodov a nie sú osobitne podpísaná žalovanou. V prípade dohody o vyplnení zmenky nejde o individuálne dohodnutú podmienku úverovej zmluvy. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na úpravu § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom pre tento prípad (ku dňu vystavenia zmenky) podľa ktorého veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru, ďalej zmenku vyplnenú veriteľom v rozpore s touto úpravou veriteľ nesmie prijať, pričom ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Dohoda o vyplnení zmenky uvedená v tomto prípade vo VPP, ktorá umožňovala vystavenie blankozmenky s tým, že zmenková suma v čase vyplnenia je ponechaná na veriteľa a táto suma môže byť (a vo väčšine prípadov aj je) v čase vyplnenia v rozpore s touto úpravou, je minimálne obchádzaním § 4 ods. 6 zákona o spotrebiteľských úveroch. Pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv je dlžník tou slabšou stranou, v záujme obstarania finančnej hotovosti pristúpi na podmienky veriteľa bez toho, aby sa s nimi podrobne oboznámil, resp. sú mu tieto podmienky predložené len ako VPP na zadnej strane formulárovej, veriteľom vopred pripravenej úverovej zmluvy, ako tomu bolo aj v tomto prípade. Pri výklade vyššie cit. úpravy § 4 ods. 6 a ods. 7 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (zrušený zákonom č. 129/2010 Z.z.) je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné a dospieť k takému výkladu, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s. r. o. bola v tomto prípade povinná postupovať tak, aby nedochádzalo z dôvodu zjavnému nepomeru dohodnutých zmluvných podmienok v neprospech spotrebiteľa ku vzniku škody na jeho strane a bola povinná pri vystavení zmenky zabezpečujúcej splnenie spotrebiteľského úveru postupovať spôsobom, ktorý by žalovanej ako dlžníkovi umožnil rovnakú obranu proti nadobúdateľovi zmenky ako proti pôvodnému veriteľovi. Takáto povinnosť veriteľom pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv vyplýva aj z úpravy § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Obchodná spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s. r. o. týmto spôsobom nepostupovala, keď v dohode o zmenke uviedla, že žalovaný vystaví v jej prospech zmenku „na rad“, tzv. ordre zmenku, a nie zmenku „nie na rad“ tzv. rekta - zmenku. V prípade zmenky „na rad“ je možné jednoduchým prevodom zmenky sťažiť postavenie zmenkového dlžníka voči novému majiteľovi zmenky, keď pri uplatnení námietok týkajúcich sa pôvodného vzťahu so svojim veriteľom musí splniť podmienky v zmysle cit. § 17 ods. 1 ZZŠ (do 22. 12. 2015 nemal § 17 ZZŠ ods. 2). Ako už bolo uvedené, zmenku pripravil veriteľ, ktorý mohol na zmenke uvedením poznámky „nie na rad“ indosáciu zmenky vylúčiť, čo však neurobil.

36. Takýto spôsob vystavenia blankozmenky (bez poznámky „nie na rad“ a s uvedeným 0,25% úrokom denne) a takýmto spôsobom vopred vo VPP pripravená dohoda o jej vyplnení vo vzťahu k spotrebiteľom, od ktorých nie je možné očakávať podrobnejšie poznatky o zmenkovom práve, je možné hodnotiť aj ako zneužitie práva zo strany veriteľa zo spotrebiteľskej zmluvy. V Dohode o vyplnení zmenky nie sú uvedené dostatočné informácie o tom, čo veriteľ do zmenky vyplní ako zmenkovú sumu, v dohode uvedený údaj „bude pozostávať zo všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktorému vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky“ je nepresný a nezrozumiteľný, nie je z neho zjavné, či bude dodržaná citovaná úprava § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 Z.z. platná v čase uzavretia spotrebiteľskej zmluvy a vzhľadom aj na to, že v zmluve chýbajú zákonom predpísané údaje o úročení úveru a o ročnej priemernej miere nákladov, na základe čoho by bol považovaný poskytnutý úver za úver bez úrokov a poplatkov, je možné dohodu o vyplňovacom práve hodnotiť ako dohodu, v ktorej je obsiahnutý hrubý nepomer v neprospech spotrebiteľa a preto ide o neplatnú zmluvnú podmienku. Aj žalobca ako majiteľ indosovanej zmenky

musel podľa názoru odvolacieho súdu o tom, že zmenka bola vystavená v súvislosti so spotrebiteľským úverom, vedieť.

37. Dohodu o vyplnení zmenky obsiahnutú vo VPP považoval odvolací súd za neprimeranú zmluvnú podmienku dohodnutú výrazne v neprospech dlžníka, pričom ako už bolo uvedené nebola táto zmluvná podmienka osobitne dojednaná, a preto túto dohodu súd vyhodnotil ako neplatnú. Uvedená dohoda je neplatná aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor so zákonom (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z.).

38. Odvolací súd ďalej dospel k záveru, že zo skladby zmenkových dlžníkov, ktorí vystavili zmenky a ide výlučne o fyzické osoby muselo byť žalobcovi ako indosatárovi zrejmé, že zmenky boli vystavené v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi (na zmenke je aj údaj o čísle zmluvy). Napokon, žalobca v návrhoch žaloval buď znížené sumy o splátky úveru, keď zohľadnil čiastočnú úhradu zo strany dlžníkov, resp. v niektorých prípadoch žaloval len zmenkovú úroky a odmenu. Takéto údaje mohol zistiť len z podkladov predložených mu zo strany pôvodného veriteľa POHOTOVOSTĚ, s. r. o. Žalobca preto musel vedieť nielen to, že sa jedná o zmenky na rad (keďže boli na neho rubopisované), ale aj to, že medzi dlžníkom a spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s. r. o. bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere. Napokon, nie je vylúčené, že k odpočtu splátok okrem informácií o spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. mal k dispozícii aj údaje zo zmluvy o úvere.

39. Aj keď neplatnosť dohody o vyplnení zmenky nespôsobuje neplatnosť zmenky podľa ZZŠ, zakladá dôvodnú obrahu dlžníka proti povinnosti zaplatiť takúto zmenku, a to nielen pôvodnému veriteľovi, ale aj indosatárovi, ktorý ju napokon ani nemal prijať. Zväzok spotrebiteľa k založeniu zmenkovej obligácie je podľa názoru odvolacieho súdu neplatný, a pôvodný majiteľ zmenky nemohol preniesť na žalobcu ako nadobúdateľa zmenky práva zodpovedajúce neplatnému záväzku, teda práva, ktoré platne nenadobudol. Ako už odvolací súd uviedol, samotná zmenka predložená žalobcom v konaní je platná, obsahuje všetky náležitosti úpravy ZZŠ nevyhnutné pre platnosť zmenky ako cenného papiera, z vyššie uvedeného dôvodu však súd žalobcovi práva uplatnené zo zmenky voči žalovanej nepriznal. A keďže žalobca si, ako to opakovaně v konaní zdôrazňoval, uplatnil iba práva zo zmenky, odvolací súd dospel k záveru, že takéto práva žalobcovi priznať nemôže, a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti v prvej výrokovej vete zmenil tak, že návrh žalobcu zamietol.

40. Na základe vyššie uvedených záverov odvolací súd odvolanie žalobcu považoval za nedôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti v tretej výrokovej vete potvrdil.

41. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania zmenil tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie v celom rozsahu, a to s poukazom na §255 ods. 1 CSP, nakoľko žalovaná bola v konaní na súde prvej inštancie úspešná v celom rozsahu. Podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodne o výške náhrady trov konania súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

42. Napokon odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP rozhodol aj o trovách odvolacieho konania tak, že žalovanej, ktorá bola v odvolacom konaní voči žalobcovi úspešná priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu, o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

43. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté v senáte jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie,

proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).